

СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА ВАЛЕРІЯ ЄВТЕХОВА

25 жовтня 2022 року пішов із життя відомий геолог, мінералог і петролог, завідувач кафедри геології і прикладної мінералогії Криворізького національного університету, доктор геолого-мінералогічних наук, професор Валерій Дмитрович Євтехов.

Народився Валерій Дмитрович 2 квітня 1946 року в с. Ключове Октябрського району Тульської області. Вищу освіту отримав у Криворізькому гірничорудному інституті (1969). Усе подальше його життя пов'язане з цим вишем, нині відомим як Криворізький національний університет (КрНУ), і кафедрою мінералогії, що неодноразово змінювала свою назву. Після аспірантури при кафедрі мінералогії (1971—1974), захисту кандидатської (1979) і докторської (1992) дисертацій він очолив цю кафедру, нинішня назва якої — кафедра геології і прикладної мінералогії.

Тема наукових досліджень професора Валерія Євтехова — геологія і мінералогія порід

залізисто-кремнистої формації докембрію, мінеральний склад руд чорних металів, оцінка ефективності їхнього збагачення, шляхи комплексного використання руд. Науковий спадок професора — три монографії з геології та мінералогії родовищ залізисто-кремнистої формації, три підручники, понад 50 методичних розробок і майже пів тисячі наукових статей, 30 з яких — у міжнародних наукових виданнях. Він — автор наукового обґрунтування й проектування збагачувальних установок на основі розробленої ним новітньої технології, започаткував курс прикладної геології й мінералогії в Академії професійного зростання фахівців гірничодобувних і збагачувальних підприємств Кривбасу.

Валерій Дмитрович, академік Академії гірничих наук України, понад 20 років очолював наукову школу "Геологія, теоретична та прикладна мінералогія природних і техногенних родовищ". Серед головних завдань школи — мінералогічне і мінералого-технологічне картування родовищ, обґрунтування оптимальних технологій збагачення мінеральної сировини, безвідходна переробка руд, оптимізація гірничодобувного, збагачувального і металургійного виробництва тощо. Пріоритет наукових і технічних розробок наукової школи професора Євтехова захищено 12 патентами й авторськими свідоцтвами, з яких чотири закордонні, а п'ять впроваджені у виробництво.

Професор В. Євтехов був природженим педагогом. Він цікаво, з неординарним підходом читав лекції з різних курсів, серед яких "Загальна і динамічна геологія", "Генетична і прикладна мінералогія", "Нетрадиційні види

корисних копалин", "Оцінка комплексного використання родовищ", "Металогенія". Був чудовим оратором, його доповіді захоплювали, дивували доступним і зрозумілим викладом найскладнішого матеріалу. Для Валерія Дмитровича студент був завжди на першому місці. "Не вони для нас, а ми (викладачі) для них", — говорив професор.

Він завжди дивував своєю працьовитістю. "Я ніколи не втомлююсь" — це його слова. Зранку до вечора, у робочі й вихідні дні постійно в оточенні своїх учнів, постійно зайнятий, щодня і щохвилини когось консультує, комусь редагує статтю чи розділи дисертації, експериментує чи пише власні наукові праці. І завжди сповнений сил, натхнення та нових ідей. Під керівництвом Валерія Дмитровича захищено 18 кандидатських та одна докторська дисертації. Тривалий час він був головою спецради із захисту дисертацій з мінералогії, що існувала при КрНУ, працював у складі інших спецрад аналогічного профілю.

Багато часу й сил віддавав Валерій Євтехов редакторській роботі: понад 20 років був головним редактором фахового журналу "Геолого-мінералогічний вісник Криворізького національного університету", а також відповідальним редактором матеріалів усіх Міжнародних і Всеукраїнських наукових конференцій, які щороку організовувала кафедра геології і прикладної мінералогії КрНУ. Ставився до цієї посади неформально, витрачаючи багато часу на наукове і навіть літературне редагування рукописів. Він завжди говорив: "Писати треба так, щоб зрозумів навіть школяр".

Тісне співробітництво існувало між "Мінералогічним журналом" і професором Євтеховим, спочатку як з рецензентом, пізніше — як членом редколегії журналу. Він був

незамінним рецензентом рукописів, що стосувались геології й мінералогії Криворізького басейну. Спеціалістів такого рівня нині буде складно знайти.

Відмітимо, що Валерій Дмитрович був активним членом Українського мінералогічного товариства, понад два десятки років очолював Криворізьке відділення, входив до складу Ради товариства. Не шкодував сил на популяризацію мінералогії, багато працював з молоддю. Тисячі студентів криворізьких та інших закладів вищої освіти України пройшли через туристичний клуб "Моноліт". Його студенти неодноразово ставали призерами Всеукраїнських олімпіад і конкурсів.

Сумлінна праця професора Валерія Євтехова на ниві підготовки кваліфікованих кадрів неодноразово була відзначена Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (1997, 2006). За внесок у розвиток Криворіжжя його нагороджено почесною грамотою Дніпропетровської обласної державної адміністрації (2021), почесною відзнакою голови Дніпропетровської обласної ради (2010), почесною грамотою Виконкому Криворізької міської ради (1998, 2011, 2014, 2017, 2019), знаком "За заслуги перед містом" III ступеня (2016), орденом імені академіка В.В. Ржевського (2019).

Українська наука понесла велику втрату. Ми втратили не лише мінералога і кваліфікованого педагога, ми втратили високоінтелектуальну людину, патріота своєї держави. Сподіваємося, що учні професора будуть гідні його пам'яті.

*О.М. ПОНОМАРЕНКО, Г.О. КУЛЬЧИЦЬКА,
С.В. ТИХЛІВЕЦЬ, В.В. ФІЛЕНКО*

Надійшла 11.01.2023